

Rehberlik ve Psikolojik Danışma

Editör: Fahri SEZER

Editör: Doç. Dr. Fahri SEZER

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA

ISBN 978-625-7582-16-2

DOI 10.14527/9786257582162

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2021, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye’de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000’in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Ağustos 2021, Ankara

Yayın-Proje: Nisanur Uzunlu
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Salmat Basım Yayıncılık Ambalaj Sanayi Tic. Ltd. Şti.
Büyük Sanayi I. Cadde 95/1 İskitler/ANKARA
Tel: (0312) 341 10 20
Faks: (0312) 341 30 50

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No:26062

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Her birey yaşamı boyunca yüzleşmek zorunda kalacağı zorluklar ve stresle karşı karlıya kalmaktadır. Çoğu kez birey bu sorunları yönetebilmek ve çözüm bulmak için yardım veya desteğe ihtiyaç duymaktadır. Geleneksel yaşam tarzına sahip Türkiye gibi ülkelerde bireyler aileleri ile kurdukları güçlü bağlar ile çoğu zaman bu sorunların üstesinden gelebilme fırsatı bulabilmektedir. Bununla birlikte özellikle eğitim kurumlarında öğretmenler ve akranları ile etkileşimde bireyler bu zorlukları aşma imkanı bulabilecekleri ortama sahip olmaktadır.

Ancak günümüz dünyasında bu aile bağları, akran iletişimi, öğretmene öğrenci ilişkisi hızla değişen dünyada farklılaşmış ve bireylerin kendilerini daha yalnız ve toplumdan soyutlanmış hissetmelerine yol açacak bir hale dönüşmüştür. Özellikle kent yaşamındaki, yaşamın hızlı temposu, aile ve sosyo-kültürel destek sistemlerinin parçalanması ve rekabetçi bir yaşamın hızla artması bu değişimin en önemli nedenleri arasında yer almaktadır.

Tüm bu faktörler, bireylerin problemleriyle baş etmelerine yardımcı olmak için daha fazla yardıma ihtiyaç duymalarına yol açmıştır. Bunun sonucu olarak, bireylerin daha iyi bir hizmet alma ihtiyacına cevap verebilmek adına rehberlik ve danışmanlık alanı profesyonel bir alana dönüşme imkanı bulmuştur.

Bu alan içerisinde bireyin kendini daha iyi tanımasına imkan verecek hizmetlerin sunulmasından mesleki yeterliliklerinin farkına varmasına, psikolojik sorunlarının çözümünden iletişim becerilerinin geliştirilmesine kadar geniş bir yelpazede hizmetler sunulmakta ve bireyin tüm yönleri ile kendini geliştirmelerine yardımcı olmak hedeflenmektedir. Bu hizmetlerin sunulmasında psikolojik danışmanlar, öğretmenler, aileler ve öğrencilerin ortak bir anlayış ile çalışması hedefe ulaşmayı kolaylaştırmaktadır. Bu ortak bir anlayışın oluşabilmesinin öncelikli koşulu rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin gerekliliği ve önemine olan inançtır.

Bu inancın oluşması başta doğru ve güvenilir kaynaklar ile bu hizmetin sağlıklı ve doğru bir şekilde tanıtılması/anlatılması ile mümkündür. Özellikle öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretmen adaylarının doğru ve güvenilir bir rehberlik ve psikolojik danışma eğitimi alması eğitim kurumlarında bu hizmetlerin sağlıklı sunulmasına katkı sunacak, sağlıklı ve doğru hizmet alan kişilerin de bu alana karşı olan güveni ve inancı da artacaktır.

Hazırlanmış bu kitaptaki bilgilerin hem öğretmen adayları hem psikolojik danışmanlar hem de diğer okuyucular için rehberlik ve psikolojik danışma alanına ilişkin sağlıklı ve doğru bilgilere ulaşması temennisi ile hazırlanmıştır. Bu kitabın

hazırlanmasına farklı üniversitelerde görev yapan öğretim üyelerinin katkısının olması kitabın içeriğini zenginleşmesine ve her okuyucu için farklı örnekler ile karşılaşmasına olanak sunmaktadır. Kitabın eğitim camiasına katkı sunması ümidiyle...

Doç. Dr. Fahri SEZER

ORCID No: 0000-0002-3092-7275

Balıkesir Üniversitesi

Ağustos, 2021

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: Doç. Dr. Fahri SEZER

1. Bölüm: Giriş

Doç. Dr. Fahri SEZER, Balıkesir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-3092-7275

2. Bölüm: Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri

Doç. Dr. Fahri SEZER, Balıkesir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-3092-7275

3. Bölüm: Rehberliğin Akademik Bir Alan Olarak Gelişim Süreci: Tarihsel Bir Değerlendirme

Doç. Dr. Sümer AKTAN, Balıkesir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-2938-7782

4. Bölüm: Rehberlik: Yararlandığı Bilim Dalları ve Temelleri

Doç. Dr. İsa Yücel İŞGÖR, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-9227-955X

5. Bölüm: Rehberlik Modelleri

Arş. Gör. Şeyma BİLGİZ ÖZTÜRK, Atatürk Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-6506-7236

6. Bölüm: Psikolojik Danışma ve Rehberlikte Başlıca Hizmet Türleri

Dr. Öğr. Üyesi Feridun KAYA, Bayburt Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-9549-6691

7. Bölüm: Okullarda Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmet Alanları

Doç. Dr. Adem PEKER, Atatürk Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-3594-9166
Uzm. Psk. Dan. Serkan CENGİZ,
Erzurum Yakutiye Rehberlik ve Araştırma Merkezi
ORCID No: 0000-0001-9070-6338

8. Bölüm: Mesleki Rehberlik

Doç. Dr. Bünyamin ATEŞ, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4090-1922

9. Bölüm: Bireyi Tanıma Teknikleri

Prof. Dr. Ahmet Ragıp ÖZPOLAT, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2861-1490

10. Bölüm: Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri

Dr. Öğr. Üyesi Devrim Erginsoy OSMANOĞLU, Kars Kafkas Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4698-7499

**11. Bölüm: Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının
Geliştirilmesi: Teoriden Uygulamaya**

Doç. Dr. Sümer AKTAN, Balıkesir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-2938-7782

12. Bölüm: Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlıkta Örgütlenme

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif ERDENER, Balıkesir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1375-3963

13. Bölüm: Psikolojik Danışma Yaklaşımları

Doç. Dr. Bünyamin ATEŞ, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4090-1922

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM GİRİŞ

Eğitim Sisteminde Rehberliğin Önemi	1
Çağdaş Eğitim Sisteminin Unsurları.....	3
Öğrenci Kişilik Hizmetleri	4
Eğitim-Öğretim ve Rehberlik Arasındaki Farklılıklar.....	6

2. BÖLÜM REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİ

Psikolojik Danışma ve Rehberliğin Tanımı ve Amacı	9
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Nedir?.....	9
Rehberliğin Amacı	10
Rehberlik Ne Değildir?	14
Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Arasındaki Farklılıklar	16
Rehberlik Hizmetlerinin İlkeleri	17

3. BÖLÜM REHBERLİĞİN AKADEMİK BİR ALAN OLARAK GELİŞİM SÜRECİ: TARİHSEL BİR DEĞERLENDİRME

Giriş.....	23
Rehberliğin Tarihsel Temelleri.....	24
Sosyal Reform Hareketi ve İlerlemeci Düşünceler	25
Ölçme ve Değerlendirme veya Test Geliştirme Hareketi	30
Psikoterapinin Gelişimi ve Rehberliğe Etkileri.....	31
Türkiye’de Rehberliğin Gelişimi: Alternatif Bir Söylem	35
Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Döneminde Rehberliğin Kökleri	36
Amerikan Etkisi ve Rehberliğin Gelişimi.....	40
Milli Eğitim Şuralarında Rehberlik.....	42
Sonuç ve Değerlendirme	44
Kaynakça.....	46

EK-1	49
EK-2	50
EK-3	51
EK-4	52

4. BÖLÜM

REHBERLİK: YARARLANDIĞI BİLİM DALLARI VE TEMELLERİ

Giriş.....	53
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin Yararlandığı Bilim Dalları	53
Psikoloji	54
Sosyoloji.....	55
Antropoloji.....	55
Sosyal Psikoloji	55
Ekonomi	56
Eğitim Bilimi.....	56
Rehberliğin Temelleri	57
Psikolojik Temeller.....	57
Toplumsal (Sosyolojik) Temeller.....	60
Felsefi (Düşünsel) Temeller	62
Kaynakça.....	63

5. BÖLÜM

REHBERLİK MODELLERİ

Giriş.....	65
Gysbers' in (1997a), Sınıflamasına Göre Rehberlik Modelleri	66
Hizmet Modeli.....	66
Süreç Modeli	66
Görevler Modeli	66
Myrick' in (2011), Sınıflamasına Göre Rehberlik Modelleri	67
Kriz Yönelimli Rehberlik	67
İyileştirici Rehberlik.....	67
Önleyici Rehberlik	67
Gelişimsel Rehberlik Modeli	68
Genel Bir Sınıflamaya Göre Rehberlik Modelleri	69
Parsons Modeli	69
Eğitimle Kaynaştırılmış Rehberlik Modeli	70

Özellik-Faktör Modeli - Klinik Model	71
Karar Verme Süreci Olarak Rehberlik Modeli	73
Kapsamlı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programları Modeli	74
Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programlarının Ögeleri.....	77
Ülkemizde Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programlarına Genel Bir Bakış.....	82
Kaynakça.....	83

6. BÖLÜM

PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİKTE BAŞLICA HİZMET TÜRLERİ

Giriş	87
Birey Sayısına Göre Psikolojik Danışma ve Rehberlik	88
Bireysel Rehberlik ve Grupla Rehberlik.....	88
Bireyle Psikolojik Danışma ve Grupla Psikolojik Danışma.....	89
Hizmet Alanlarına Göre Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	91
Eğitim Alanında Psikolojik Danışma ve Rehberlik	92
Sağlık Alanında Psikolojik Danışma ve Rehberlik	92
Sosyal Yardım Alanında Psikolojik Danışma ve Rehberlik	93
Endüstri Alanında Psikolojik Danışma ve Rehberlik	93
Adalet Alanında Psikolojik Danışma ve Rehberlik	94
Güvenlik Alanında Psikolojik Danışma ve Rehberlik	95
Spor Alanında Psikolojik Danışma ve Rehberlik	97
Problem Alanlarına Göre Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	98
Mesleki Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	98
Eğitsel Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	99
Kişisel-Sosyal Psikolojik Danışma ve Rehberlik	99
Öğretim Basamaklarına Göre Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	100
Okul Öncesi Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik	101
İlköğretimde (İlkokul ve Ortaokulda) Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	102
İlkokulda Psikolojik Danışma ve Rehberlik	102
Ortaokulda Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	103
Ortaöğretimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	105
Yükseköğretimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	107
Temel İşlevlerine Göre Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	108
Uyum Sağlayıcı Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	109
Yöneltici Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	109
Ayarlayıcı Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	110

Geliştirici Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	110
Önleyici Psikolojik Danışma ve Rehberlik	111
Tamamlayıcı Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	112
Kriz Yönelimli Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	112
İyileştirici/Çare Bulucu Psikolojik Danışma ve Rehberlik.....	113
Özet	113
Kaynakça.....	114

7. BÖLÜM

OKULLARDA PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMET ALANLARI

Giriş.....	117
Doğrudan Sunulan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri	118
Psikolojik Danışma Hizmetleri	118
Psikolojik Danışma Kuramları	119
E-Rehberlik Modülü	120
Oryantasyon Hizmetleri (Yeni Duruma Alıştırma)	121
E-Rehberlik Modülü	122
Bireyi Tanıma Hizmetleri.....	123
E-Rehberlik Modülü	124
Bilgi Toplama ve Yayma Hizmetleri.....	125
E-Rehberlik Modülü	126
Yönelme ve Yerleştirme Hizmetleri	126
İzleme ve Değerlendirme Hizmetleri	127
E-Rehberlik Modülü	128
Dolaylı Sunulan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri	129
Müşavirlik (Konsültasyon) Hizmeti	129
E-Rehberlik Modülü	130
Program ve Plan Hazırlama.....	131
Belirlenen İhtiyaçları Karşılama İçin Özel Programlar Geliştirme	132
E-Rehberlik Modülü	132
Aile ile İlişkiler.....	133
Çevre ile İlişkiler	134
Araştırma ve Değerlendirme Hizmeti.....	135
Özet	136
Kaynakça.....	136

8. BÖLÜM

MESLEKİ REHBERLİK

Giriş.....	137
Temel Kavramlar	138
Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler	140
Yetenek	140
İlgi	141
Kişilik Özellikleri.....	142
Değerler	143
Cinsiyet.....	144
Sosyoekonomik Düzey	145
Yetkinlik Beklentisi	145
Mesleki Rehberlik/Kariyer Kuramları	146
Özellik-Faktör Kuramı	146
Holland'ın Tipoloji Kuramı.....	147
Ginzberg ve Arkadaşlarının Mesleki Gelişim Kuramı	150
Super'in Benlik Kuramı	151
Roe'nun İhtiyaç Kuramı.....	153
Gottfredson'un Daraltma ve Uzlaşma Kuramı	155
Sosyal Bilişsel Kariyer Kuramı.....	157
Krumboltz'un Sosyal Öğrenme ve Planlı Rastlantı Kuramı	159
Minnesota İşe Uyum Kuramı	162
Kariyer Yapılandırma Kuramı	164
Bilişsel Bilgi İşleme Kuramı	166
Kaynaklar.....	168

9. BÖLÜM

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİ

Giriş.....	172
Bireyi Tanımının Amacı	172
Bireyi Tanıma Hizmetlerinin İlkeleri	173
Bireyi Tanırken Dikkat Edilmesi Gereken Yönler.....	174
Bireyin Fiziksel Özellikleri	174
Davranışsal Özellikleri.....	174
Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Koşullar	175
Bireyi Tanıma Tekniklerinin Sınıflandırılması ve Temel Yaklaşımlar	175
Psikolojik Testlerin Sınıflandırılması.....	176

Psikolojik Testlerle İlgili Etik Kurallar.....	177
Yetenek Testleri.....	
Genel Yetenek Testleri	179
Özel Yetenek Testleri	180
Başarı Testleri.....	181
İlgi Envanterleri.....	182
Kişilik Testleri.....	183
Tutum Envanterleri.....	184
Test Dışı Teknikler.....	184
Kendini Anlatmaya Dayalı Teknikler.....	184
Başkalarının Kanılarına Dayalı Teknikler.....	192
Kimdir Bu?.....	197
Sosyal Uzaklık Ölçeği.....	199
Etkileşime Dayalı Teknikler.....	199
Drama ve Oyun Teknikleri.....	201
Gözleme Dayalı Teknikler.....	202
Diğer Teknikler.....	206
Kaynakça.....	208

10. BÖLÜM

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ

Özel Eğitimin Tanım ve Amacı	210
Özel Eğitimin Temel İlkeleri.....	210
Özel Eğitime Gerekksinim Duyan Çocukların Eğitiminde Görev Alan Kişiler	211
Özel Eğitimde Tanı ve Değerlendirme	213
Özel Gerekksinimi Olan Çocukların İzlenmesi	215
Özel Eğitime İhtiyacı Olan Farklı Gelişim Gösteren Gruplar ve Eğitim Süreçleri	215
Zihinsel Engelli Çocukların Eğitimi.....	215
Üstün ve Özel Yetenekli Çocuklar ve Eğitimleri.....	217
Özgül Öğrenme Güçlüğü Olan Çocukların Eğitimi.....	219
Otizmli Olan Çocukların Eğitimi	221
Görme Yetersizliği Olan Çocuklar ve Eğitimleri	222
İşitme Yetersizliği Olan Çocukların Eğitimi.....	224
Davranış Bozukluğu Gösteren / İletişim Bozukluğu Olan Çocukların Eğitimi	227
Uzun Süreli (Süreğen) Hastalığı Olan ve Bedensel Engelli Olan Çocukların Eğitimi	231

Dikkat Eksikliği ve Aşırı Hareketlilik Bozukluğu Olan Çocukların Eğitimi	233
Özel Gereksinimi Olan Bireyler İçin Eğitim Programları	235
Kaynakça.....	236

11. BÖLÜM

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK PROGRAMLARININ GELİŞTİRİLMESİ: TEORİDEN UYGULAMAYA

Giriş.....	241
Rehberlikte Program Geliştirme: Temel Kavramlar ve Felsefe.....	242
KGRP Öğeleri Nelerdir?	248
İhtiyaç Analizi.....	252
Hedefler	254
Eğitim Durumları.....	256
Değerlendirme	256
Geliştirme Süreci	257
Sonuç.....	258
Kaynakça.....	259

12. BÖLÜM

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIKTA ÖRGÜTLENME

Merkezi Düzeyde Örgütlenme	262
İl Düzeyinde Örgütlenme	263
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri İl Yürütme Komisyonu	264
Rehberlik ve Araştırma Merkezleri.....	266
Rehberlik ve Araştırma Merkezleri Kuruluşu ve İşleyişi	266
Rehberlik ve Araştırma Merkezleri Personeli	267
Okul Düzeyinde Örgütlenme	280
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu.....	280
Okul Rehberlik Personeli	282
Müdür.....	282
Müdür Yardımcıları.....	283
Koordinatör Rehber Öğretmen.....	283
Rehber Öğretmen	284
Sınıf Rehber Öğretmeni	287
Diğer Öğretmenler.....	288
Kaynakça.....	288

13. BÖLÜM**PSİKOLOJİK DANIŞMA YAKLAŞIMLARI**

Psikanalitik Yaklaşım	291
Bireysel (Adlerian) Yaklaşım.....	294
Birey Merkezli Yaklaşım	298
Gestalt Yaklaşım	300
Davranışçı Yaklaşım.....	303
Akılcı Duygusal Davranışçı Yaklaşım.....	305
Bilişsel Yaklaşım.....	308
Gerçeklik Yaklaşımı	310
Varoluşçu Yaklaşım	312
Çözüm Odaklı Kısa Süreli Yaklaşım	315
Öyküsel Yaklaşım	319
Kaynaklar.....	321
Yazarlar Hakkında.....	323

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Doç. Dr. Fahri SEZER, Balıkesir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-3092-7275

1. Eğitim Sisteminde Rehberliğin Önemi

Eğitim insanlık tarihi boyunca, her toplumda hem o toplumun mevcut kültürünü aktaran özelliği ile hem de topluluklara kültürel değişimleri yaşatması ile sürekli toplumların ilgi odağı olmuştur. İnsanlığın gelişim süreci göz önüne alındığında eğitim, hem tarımla uğraşırken hem de sanayi döneminde gelişimin en önemli kaynağı olmuş ve bu birikimli süreç nihayetinde toplumların bilgi kültüründe ilerlemelerine katkı sunmuştur. Hangi toplumsal süreçte olursa olsun eğitim o toplumun ihtiyaçlarına göre şekillenerek sistemin bir parçası olmuştur.

Tarım toplumunda insanlar kas gücünü kullanmakla birlikte daha iyi ürün elde etmek ürünün yetiştirme koşullarını öğrenmek ve öğrendiklerini bir sonraki nesle aktarmak için eğitime ihtiyaç duymuş, sanayi toplumunda ise kas gücü yerine makine gücünü daha işlevsel kullanmak öncelik olmuştur. Haliyle başta makinanın bir ihtiyaca cevap vermesi için icat edilmesinden üretilmesine sanayide kullanılmasından yeni ihtiyaçlara cevap vermesi için geliştirilmesine kadar her süreçte eğitim ve bilginin aktarılması toplumların temel odağı olmuştur. Böylece özellikle son yüzyılda insanlık tarihi boyunca üretilen bilgiler katlanarak çoğalmış ve eğitim yolu çok daha sistematik bir şekilde aktarılmaya başlamıştır. Tarih boyunca farklı eğitim merkezlerinde bu bilgiler bireysel veya grup eğitimleri gibi farklı metotlar ile aktarılmış olsa da (örneğin medrese eğitimi) günümüzde eğitim çok geniş alanlarda ve herkesin kolaylıkla ulaşabileceği bir hizmet halini almıştır (zorunlu eğitim vb. yollar ile).

İnsanlık tarihi boyunca meydana gelen bu gelişim zamana ayak uydurmak zorunda olan sadece bireylerin değil, kurumların, hatta toplumların öğrenmesini zorunlu kılmıştır. Çünkü eğitimle gelişen insan, kurum, toplum gelişen dünyada daha iyi rekabet edecek ve ekonomik olarak ayakta durabilecektir. Aksi durumda dışa bağımlı olmaya mahkum kalacaktır. Toplumlardaki bu öğrenme ve gelişme-

nin de yaşam boyu devam ettiği unutulmamalıdır. Böylece toplumdaki insanlarımızın potansiyellerini maksimum düzeyde kullanmaları, toplumdaki kurumların yirmi birinci yüzyıla daha iyi hazırlanarak rekabet güçlerinin arttırılması mümkün olacak ve dünyadaki bilgi toplumlarının gelişim düzeyine ulaşması kaçınılmaz bir sonuç olacaktır.

Tarihsel gelişim boyunca dünyadaki toplumlarda eğitimin anlam ve işlevleri üzerinde görüş ayrılıkları sürekli olmuş ve her toplum temel hususlar aynı kalmak koşulu ile farklı hedeflerde benimsemiştir. Temel hedef ise toplumdaki mevcut bilgiyi kültürel duyarlılık ile aktarmak olmuştur. Tarih boyunca her eğitim anlayışı içinde, eğitim alması gereken bir öğrenci ve bilgiyi aktarması gereken bir eğitici bulunmuştur. **Geleneksel eğitim** diye adlandırılan bu yöntemde mevcut bilgiyi aktarmak temel amaçtı. Bilgi tüm öğrencilere aynı yöntemle aktarılmış ancak her öğrencinin aynı öğrenme performansı gösteremediği anlaşılmıştır. Geleneksel yöntemin bu yönü onun geliştirilmesi gerektiği fikrini doğurmuştur. Böylece “nasıl oluyor da aynı ortamda aynı yöntemle aktarılan bilgi her öğrenci tarafından aynı düzeyde kavranamıyor” sorunu bilim insanlarının üzerinde düşünmesi gereken bir konu haline gelmiştir.

Bu sorunun irdelenmesi ile çağdaş eğitimin sistemi üzerinde fikirler ortaya çıkmış ve öğrencilerin, bedensel, zihinsel, duygusal ve toplumsal olarak bir bütün olarak kapasitelerini, kendilerine en uygun biçimde geliştirmesi konusunda tam bir görüş birliği meydana çıkmıştır. Ortaya çıkan bu görüş “**çağdaş eğitim sistemi**” olarak adlandırılmıştır. Geleneksel eğitimde göz önüne alınmayan birçok husus bu sistemde ele alınmış ve bireyin bütün yönlerini geliştirmek temel alınmıştır. Böyle bir eğitim, insan odaklı (öğrenci) eğitim olmakla birlikte, toplumun hedefleri de göz ardı edilmemektedir. Böylece çağdaş eğitim sisteminde her bireyin topluma maksimum katkıyı yapması hedeflenmiştir. Ayrıca, bireyde kendini tanıma ve değerlerini oluşturma bilincini geliştirmekte esas konu olmuştur.

Geleneksel eğitimden farklı olarak çağdaş eğitim anlayışında, öğrenciler bilgi yüklenen bir makine olarak görülmeyip, öğrenciyi merkeze alan, öğrenmeyi öğrenen, kişilikleri gelişmiş, yeteneklerini tam anlamı ile kullanabilen, problemlerinin üstesinden gelebilen, analiz ve sentez yapabilen, akılcı, yaratıcı, yapıcı, duyu ve düşünceleri dengeli, sevgi dolu, hoşgörülü, ulusal ve evrensel değerlere saygılı vatandaşlar olarak gelişmelerini sağlamak temel hedef olmuştur. Bu hedeflere ulaşabilmek için geleneksel eğitimde bulunan iki sürece (eğitim ve yönetim) çağdaş eğitim sisteminde üçüncü bir sacayağı olan öğrenci kişilik hizmetleri eklenmiştir.